

Handleiding voor het voeren van gesprekken met ouders

Hoe zien ouders hun rol bij de taalontwikkeling van hun kind? En wat vinden zij van de rol van de kinderopvang hierbij? En hoe kan de opvang hierop aansluiten en ouders waar nodig ondersteunen en stimuleren bij het versterken van het educatief thuismilieu? Om hier meer zicht op te krijgen is het belangrijk om met ouders te praten. Het doel van zulke gesprekken is om de ideeën en opvattingen van Nederlandstalige (laaggeletterde) ouders helder te krijgen. In deze handleiding vind je een stappenplan voor zulke gesprekken.

1. Werving

Hoe benader je ouders?

Ga eerst in je eigen groep na of er ouders zijn die ondersteuning kunnen gebruiken bij lezen en/of schrijven. Dit zijn bijvoorbeeld ouders die weinig tot geen boekjes mee naar huis nemen, nauwelijks of niet voorlezen, niet meegaan naar de bibliotheek, het lastig vinden om iets op te schrijven, niet reageren op e-mails, etc.

Hoe introduceer je het gesprek bij ouders? Een voorbeeld van wat je kunt zeggen is:

“We willen graag weten hoe we als opvang de kinderen het beste kunnen helpen met het leren praten en luisteren. We zijn benieuwd hoe dat bij jullie thuis gaat. Zou je daarover met ons in gesprek willen gaan?”

Als ouders vragen: ‘**Waarom willen jullie dat van mij weten?**’, kun je het volgende zeggen:

“Kinderen hebben jou en ons, opa, oma, buren en iedereen in de buurt om hen heen nodig om bijv. boekjes te leren lezen of om te kunnen vertellen wat er is gebeurd op de opvang. We zijn benieuwd wat jij daarvan vindt en wat jij belangrijk vindt.”

Als ouders vervolgens vragen: ‘**Wat gaan jullie met die informatie doen?**’, dan kun je het volgende zeggen:

“We willen kijken of we iets kunnen organiseren op de opvang om de kinderen nog beter te kunnen helpen met praten en lezen. Bijvoorbeeld: hoe praat je thuis over de LOGO-woorden, hoe lees je samen een boekje of wat kun je met de logeerbeer doen.”

Sleutelpersonen

Vind je het lastig om bepaalde ouders te spreken te krijgen? Dan kun je overwegen **sleutelpersonen** in te zetten. Dat zijn personen die goed contact hebben met de opvang en tegelijkertijd veel contact hebben met de groep ouders zelf. Sleutelpersonen kunnen andere ouders zijn, maar ook bijvoorbeeld educatiemedewerkers. Je kunt deze personen vragen of ze de gesprekken met de moeilijk bereikbare ouders willen voeren. Deze handleiding kun je dan met hen doornemen, zodat ze goed weten wat ze moeten doen. Maak ook afspraken over hoe deze sleutelpersonen aantekeningen maken van de gesprekken en hoe ze die weer naar jou terugkoppelen.

2. Voorbereiding op de gesprekken

Hieronder staan een aantal tips ter voorbereiding op de gesprekken.

- Voer de gesprekken op een plek waar de ouders zich prettig voelen. Dat kan de opvang zijn, maar het kan misschien ook bij iemand thuis zijn.
- Spreek af of je de gesprekken met één ouder voert of met meerdere ouders.
- Bedenk van tevoren hoe je het gesprek vastlegt.
 - Maak je aantekeningen? Schrijf dan niet alles op tijdens het gesprek, want dat kan afleidend zijn voor jou en de ouder. Werk je aantekeningen dan uit direct na het gesprek.
 - Neem je het gesprek op? Vraag dan toestemming aan de ouder.

3. Het gesprek

Probeer in de gesprekken goed zicht te krijgen op de ideeën en opvattingen die ouders hebben over de opvoeding en taalontwikkeling van hun kind en wie daarbij welke rol heeft. Is het een rol die is weggelegd voor de ouders, voor school en/of opvang, of voor beide en hoe ziet dat er dan uit?

Stap 1 - Introductie

Licht het doel van het gesprek toe (zie ook bij werving hierboven) en introduceer jezelf (indien nodig). Vraag vervolgens aan de ouders om kort iets over zichzelf en hun kind(eren) te vertellen.

- Kun je iets over jezelf vertellen (werk, hobby's, leeftijd)?
- Kun je iets over je kind vertellen?
- Waar is je kind goed in? Hoe komt dat?
- Wat vind je belangrijk voor je kind?

Stap 2 – Gesprek met de praatplaat

1. De gesprekskaartjes en de praatplaat zijn het middel om het gesprek op gang te brengen.
2. Leg de praatplaat in het midden van de tafel en pak de gesprekskaartjes erbij.
3. Pak een voor een de kaartjes van de stapel en bespreek dit kaartje met de ouders.
4. Bijv. de activiteit voorlezen. De ouders bepalen op welke plek van de praatplaat dit kaartje past. Geven de ouders aan dat dit zowel op school als thuis plaatsvindt. Dan leg je het kaartje in het midden van de praatplaat.
5. Vervolgens vraag je door om te weten te komen hoe dit voorlezen gebeurt. Hoe doe je dat? Wie leest er voor? Kun je daar meer over vertellen? Welke boeken worden er gelezen, hoe heb je leren voorlezen? Etc.
6. Als je voldoende gesproken hebt over het kaartje, dan pak je het volgende kaartje en voer je dezelfde stappen uit.

Aandachtspunten voor de gespreksleider

- Wees nieuwsgierig en heb geen mening over dat wat ouders vertellen. Geef ze het gevoel dat alles wat ze zeggen, goed is en dat ze niet iets moeten veranderen.
- Smeer NIVEA – Niet Invullen Voor Een Ander
- Laat OMA thuis (Geen Oordeel, Mening, of Advies)

- Gebruik tijdens het gesprek LSD (Luisteren, Samenvatten en Doorvragen)
- Stel vooral vragen met *Wie, Wat Waar en Hoe?*

Enkele voorbeeldvragen tijdens het gesprek

Hieronder vind je enkele voorbeeldvragen die je kunt stellen naar aanleiding van de kaartjes.

- **Liedjes zingen**
 - Luisteren jullie eens samen naar muziek? Ja? Vertel eens, wanneer doe je dat? Hoe gaat dat dan?
 - Welke liedjes zing je thuis?
 - Hoe doe je dat? (Als vervolgvraag: samen? of alleen?) Hoe gaat dat?
 - Welke liedjes vind jij leuk? Welke liedjes vindt je kind leuk?
 - In welke taal zing je de liedjes?
 - Waar zing je liedjes?
 - Welke liedjes zing je met je kind thuis?
 - ...
- **Buiten spelen**
 - Wat is buiten spelen voor jou?
 - Speel je weleens mee? Vertel eens hoe dat gaat?
 - Wat doe je allemaal als je buiten speelt?
 - Wat vind je leuk om samen buiten met je kind te doen?
 - Wat vertelt je kind over buiten spelen?
 - Wat doet je kind allemaal buiten op de opvang?
 - ...
- **Een boek kiezen**
 - Wat vind je daarvan, boeken lezen?
 - Welke boeken leest je kind/ welke boeken vindt hij/zij leuk?
 - Welke boeken of tijdschriften lees jij?
 - Wat wordt er gelezen op de opvang?
 - Lees je weleens samen (als ja: hoe gaat dat dan?) Wanneer lees je samen en waar?

4. Tips voor een goed gesprek

- **Het kan soms zijn dat een ouder niet zoveel weet te vertellen over een kaartje.**
 - Dat is niet erg: een ouder hoeft niet over alle kaartjes iets te vertellen. Misschien is er juist een ander kaartje waarover zij/hij veel makkelijker praat.
 - Soms kun je naar ander onderwerp vragen dat ermee te maken heeft. Bijvoorbeeld: als een ouder zegt dat hij/zij puzzelen maar niks vindt, kun je vragen of er dan wellicht andere spelletjes thuis gedaan worden. Of: als een ouder niet zoveel heeft met liedjes zingen, kun je het wat breder trekken, en vragen naar welke muziek er thuis allemaal geluisterd wordt.

- **Wees niet bang voor pauzes.** Neem de tijd en laat een ouder de tijd nemen om over een antwoord na te denken.
- Heb **aandacht** voor elkaar en laat elkaar uitpraten.
- **Samenvatten** wat de ouder gezegd heeft, is heel nuttig. Je checkt daarmee of je het goed begrepen hebt wat de ouder zei.
- Je **lichaamshouding** is belangrijk.
 - Een open houding is in principe fijn, maar houd ook de houding van de ouders in de gaten.
 - Tast af wat een goede houding is.
- Iedereen heeft een ander beeld bij de onderwerpen die op de kaartjes staan. Dat is helemaal niet erg en dat is juist wat we graag willen weten: hoe denken ouders over bijvoorbeeld voorlezen, buiten spelen, erop uit gaan, tv kijken en achter de computer gaan?